

Soru:

Esselamu Aleykum ve Rahmetullahi ve Berekâtuh. Et-Teysir Fi Usuli't-Tefsir Kitabı'nın 44. sayfasında şöyle geçmektedir: "...Naklî olana gelince; yani, gaybi olanlara, meleklerle, daha önce inen kitaplara, daha önce inen peygamberlere, kaderin hayrına ve şerrine iman etmek gibi Allah Subhanehu'nun Kerim Kitabı'ndan ve Rasulü Sallallahu Aleyhi ve Sellem'in mütevatir hadisinden kesin nakil yoluyla gelenlerdir. Subhanehu Nisa Suresi'nin 136. Ayetinde şöyle buyurmuştur: يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا آمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَالْكِتَابِ الَّذِي نَزَّلَ عَلَى رَسُولِهِ وَالْكِتَابِ الَّذِي أَنْزَلَ مِنْ قَبْلُ وَمَنْ يَكْفُرْ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا بَعِيدًا **"Ey iman edenler! Allah'a, peygamberine, peygamberine indirdiği kitaba ve daha önce indirdiği kitaba iman edin. Allah'ı, meleklerini, kitaplarını, peygamberlerini ve ahiret gününü inkâr eden kimse iyice sapmıştır."** Hadiste, Salavatullahi ve Selamuhu Aleyh, Cibril Aleyhisselam'ın iman hakkındaki sorusuna verdiği cevapta şöyle buyurmuştur: أَنْ تُوْمِنَ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَالْقَدَرِ خَيْرِهِ وَشَرِّهِ مِنْ اللَّهِ تَعَالَى **"Allah'a, meleklerine, kitaplarına, ahiret gününe, kaderin hayrının ve şerrinin Allahu Teala'dan olduğuna iman etmendir."** Bitti. Cevaplamanızı rica ettiğim bir sorum var: Şayet söz konusu hadis, kadere imanın dayalı olduğu mütevatir bir hadis ise, neden İslam Şahsiyeti Kitabı'nın 1. cildinde İslam akidesinden bahsedilirken geçmemiştir? Dahası kitabın yazarı Rahimehullahi Teala, Kaza ve Kadere imanın aklî delile dayalı olduğunu söylemiştir.

Allah sizi hayırla mükafatlandırsın, Esselamu Aleykum ve Rahmetullahi ve Berekâtuh.

Cevap:

Ve Aleykumselam ve Rahmetullahi ve Berekâtuh.

Cevap vermeye başlamadan önce, kafanızı karıştırmış gibi görünen iki şeye dikkatinizi çekmek istiyorum. Bu iki şey; ayet ve hadislerde geçen "kader" ile "kaza ve kader" ıstılahı iki konu olup tek bir konu değildir. Dolayısıyla Nizam veya Şahsiyet kitabında okuduğunuz "kaza ve kader" konusu, sorduğunuz hadiste geçen "kaderden" farklıdır.

Şimdi sorunuzun cevabına gelelim:

1- Müslim'in rivayetinde, Nebi Sallallahu Aleyhi ve Sellem'in Cibril Aleyhisselam'ın iman hakkındaki sorusuna verdiği cevapta şöyle buyurduğu geçmektedir: أَنْ تُوْمِنَ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَالْقَدَرِ خَيْرِهِ وَشَرِّهِ مِنْ اللَّهِ تَعَالَى **"Allah'a, meleklerine, kitaplarına, ahiret gününe, kaderin hayrının ve şerrinin Allahu Teala'dan olduğuna iman etmendir."** Bu, mütevatir hadis değildir. Bilakis o, haberü'l-âhâd olan sahih hadistir. Bununla birlikte Et-Teysir Fi Usuli't-Tefsir Kitabı'ndan sorunuzda belirttiğiniz yerdeki istidlal (çıkarım), doğru bir istidlaldır. Çünkü o, kendisine imanın talep edildiği bir şeye dair delil oluşturur, yoksa kendisine imanın talep edildiği konuya dair bir delil oluşturmaz. Nitekim İslam'a imanı talep etmek, ayet ve Allah'ın Rasulü Sallallahu Aleyhi ve Sellem'in hadisiyle olur. Hatta Sallallahu Aleyhi ve Sellem'in gönderdiği bir mektupla da olur. Zira Rasul Sallallahu Aleyhi ve Sellem, elçilerle kralları İslam'a davet mektupları göndermiştir.

2- Ancak kaderin akideden olduğuna dair bir delilin olması halinde, onu inkâr eden kafir olur. Onun Allah'ın ilmi ve her şeyin ezelden beri Levhi'l Mahfuz'da yazılı olduğunun ispatında ise, kesin delillere dayanması gerekir. Nitekim kadere dair kesin deliller, ezelde takdir edilen, yani yerde ve gökte ne varsa ezelden beri Allah'ın ilminde olduğu, ezelden beri takdir edildiği ve ezelden beri Levhi'l Mahfuz'da yazılı olduğu anlamında zikredilmiştir. Bu kesin ayetlerden bazıları şunlardır: Allahu Teala şöyle buyurmuştur: إِلَّا أَمْرًا تَقَرَّرْنَا إِنَّهَا لَمِنَّ الْغَابِرِينَ **"(Fakat Lut'un) karısı müstesna; biz onun geri kalanlardan olmasını takdir ettik."** [Hicr-60] Bu ayetteki takdir etmek, ezelde takdir edilen anlamındadır. Allahu Teala şöyle

buyurmuştur: وَمَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَهُوَ حَسْبُهُ إِنَّ اللَّهَ بَالِغُ أَمْرِهِ قَدْ جَعَلَ اللَّهُ لِكُلِّ شَيْءٍ قَدْرًا “**Kim Allah’a tevekkül ederse, O kendisine yeter. Şüphesiz Allah, emrini yerine getirendir. Allah, her şey için bir ölçü koymuştur.**” [Talak-3] Her şey için bir ölçü koymuştur (cümlesinin) anlamı, yani her şey takdir edilmiştir ve zamanlanmıştır demek olup ezelde takdir edildiği kastedilmektedir. Subhanehu ve Teala şöyle buyurmuştur: قُلْ لَنْ يُصِيبَنَا إِلَّا مَا كَتَبَ اللَّهُ لَنَا هُوَ مَوْلَانَا وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ “**De ki: Allah’ın bizim için yazdığından başkası bize asla erişmez. O bizim mevlâımızdır. Onun için müminler yalnız Allah’a dayanıp güvensinler.**” [Tevbe-51] Bunun anlamı ise, Allah’ın ezelde bizim için yazdığı ve bizim için takdir ettiği şeylerden başkası isabet etmez ve biz Allah’a tevekkül edenleriz demektir. Allahu Teala şöyle buyurmuştur: وَمَا مِنْ دَابَّةٍ فِي الْأَرْضِ وَلَا طَائِرٍ يَطِيرُ بِجَنَاحَيْهِ إِلَّا أَمَّ أَمْثَالَكُمْ مَا فَرَطْنَا فِي الْكِتَابِ مِنْ شَيْءٍ “**Yeryüzünde hiçbir canlı ve iki kanadıyla uçan hiçbir kuş yoktur ki, sizin gibi ümmetler olmasın. Biz Kitap’ta hiçbir şeyi noksan bırakmadık.**” [En’am-38] Bunun anlamı ise, yani sizin rızıklarınız, ecelleriniz ve çalışmalarınız yazıldığı gibi onların da rızıkları, ecelleri ve çalışmaları yazılmıştır, Levhi’l Mahfuz’da hiçbir şeyi noksan bırakmadık ve ihmal etmedik demektir. Dolayısıyla Levhi’l Mahfuz’da yazılması, yani her şeyin Levhi’l Mahfuz’da yazılı olması şeklinde adlandırılmıştır. Bu ise Allah’ın ilminden kinayedir. Yani her şeyi Allah bilir demektir. Allahu Teala, şöyle buyurmuştur: عَالِمُ الْغَيْبِ لَا يَعْزُبُ عَنْهُ مِثْقَالُ ذَرَّةٍ فِي السَّمَاوَاتِ وَلَا فِي الْأَرْضِ وَلَا أَصْغَرُ مِنْ ذَلِكَ وَلَا أَكْبَرُ إِلَّا فِي كِتَابٍ مُبِينٍ “**Göklerde ve yerde zerre kadar olanlar bile O’nun ilminin dışında değildir. Bundan daha küçüğü ve daha büyüğü de şüphesiz apaçık Kitap’tadır.**” [Sebe-3] Yani Levhi’l Mahfuz’da yazılıdır demektir. Bu da Subhanehu’nun ilminden kinaye olduğuna dair ayetten bir delildir.

3- Kayda değer ki bu anlamıyla kader, yani herhangi bir şeyin gerçekleşeceğinin ezelde takdir edilmesi, Levhi’l Mahfuz’da yazılı olması veya Allah Subhanehu’nun ilminde olması demek, işin olacağına dair Allah’ın ilmine güvenmek, o işi yaparken vesilelere bağlanmamak veya sebep ve müsebbiplere bağlanmamak anlamına gelmez. Çünkü Allah’ın ilmi hiç kimseye açıklanmamıştır ki onun gerçekleşip gerçekleşmeyeceğini bilebilsin. Bu nedenle bir şeyin gerçekleşip gerçekleşmeyeceğini, o işi yapmak için vesilelere bağlanmadıkça ve onu yapmaya başlamadıkça bilmek imkansızdır. Ancak bundan sonra işin olup olmayacağının vakıası ortaya çıkar. Bundan dolayı herhangi bir kişinin Allah’ın ilmine güvenerek çalışmayı terk etmesi doğru değildir. Çünkü bu, sahabeler için de bir sorun olmuş ve bunun üzerine Rasul Sallallahu Aleyhi ve Sellem onları (sadece) güvenmemeleri konusunda uyarmış ve çalışmalarını emretmiştir. Nitekim Buhari Ali Kerremallahu Veche’den şunu tahriç etmiştir: **“Topluluktan bir adam şöyle dedi: Ey Allah’ın Rasulü (yazgıya) güvenmeyelim mi? (Bunun üzerine) şöyle buyurdu: Hayır, siz amel edin. Zira bunların her biri kolaylaştırılır. Ardından da, “Artık kim (infak edip) verir ve sakınırsa [Leyl-5]” ayetini okudu.**” Dolayısıyla bu, kadere imanın güvenmek anlamına gelmediği, çünkü kader ve yazgının, yani Allah’ın ilminin yaratılanlardan hiçbirisi için açığa çıkmayacağı hususunda açıktır. O halde neye güvenecek ki?

Bu nedenle Rasul Sallallahu Aleyhi ve Sellem, güvenmeyelim mi? şeklinde soru soran kişiye “hayır” cevabını vermiştir. Yani onu güvenmekten nehyetmiştir. Bununla da yetinmemiş aynı şekilde şöyle demiştir: **“Amel edin.”** Yani ona çalışmayı emretmiştir. Bundan dolayı kadere iman etmek, çalışmamak anlamına gelmez.

Umarım kader hakkındaki sorunuzun cevabı net olmuştur.

**Kardeşiniz
Ata İbn Halil Ebu Raşta**

**H. 07 Şevval 1436
M. 23/07/2015**

Cevaba, hizbin emirinin aşağıdaki web sitesinden bağlanabilirsiniz:
<http://archive.hizb-ut-tahrir.info/arabic/index.php/HTAmeer/QAsingle/3623/>